

dat was een kaart met nummers. Eens per maand werd er een nummer bekend gemaakt. Daarop konden de mensen dan een levensmiddelenkaart gaan halen op het distributiekantoor. Voor onze jongens ging dat een paar jaar goed. Toen werd het heel moeilijk. Er kwamen zoveel onderduikers en er waren zoveel stamkaarten ingetrokken dat de situatie onhoudbaar werd. Er moest iets anders bedacht worden. Frans en ik hebben toen een gesprek gehad met kapelaan van Haaren over hoe dit verder moest. Wij konden het niet meer aan omdat we maar met een paar mensen waren. Daarop kregen wij contact met een illegale groep uit Limburg en werd ook onze groep uitgebreid. Harry van de Zanden, zoon van de Gemertse postbode, Cornelis Reynen, Antoon Corstens, Sjang Hoeymakers en Jan Thijs (de laatste twee uit Elsendorp) waren bereid om ons mee te helpen, o.a. met het zoeken van onderduikadressen en het verspreiden van bonkaarten. De groep Limburg verlangde van ons dat wij voor hen onderduikers onderbrachten terwijl er via de pastorie ook al kwamen, zodat er in Gemert al gauw een heel stel waren. Van de groep Limburg kregen we wel bonkaarten, waarmee we ook de Gemertse onderduikers konden helpen.

De landelijke verzetsbeweging wilde meer, nl. het tegenwerken van de Duitsers zelf. Zo was er in Gemert een propaganda-avond van de N.S.B. in de bioskoop. Die mocht niet doorgaan. Wij kregen versterking van de groepen Uden, Veghel en Lieshout om de bijeenkomst te verhinderen. Dit lukte door ter hoogte van het oude voetbalveld de elektriciteitskabels te verbreken waardoor de bioskoop zonder stroom kwam te zitten.

Op diverse plaatsen in de omgeving van Gemert, Beek en Donk, Bakel en Deurne stonden grote stromijten. Dat stro was van de Duitse Wehrmacht. De pakken werden o.a. gebruikt om vliegtuigen te beschermen tegen bom- en granaatscherven. Die mijten moesten in opdracht van de landelijke illegaliteit vernietigd worden. Dit gebeurde met behulp van zelfgemaakte brandbommen. Ervaren makers konden ze tot op de minuut nauwkeurig afstellen. Omdat de mijten werden bewaakt was het niet zonder risico de brandbommen te plaatsen. Gemert was dus ook vertegenwoordigd in de landelijke illegale organisatie.

Er werden bij ons ook Franse krijgsgevangenen en Engelse piloten opgevangen. De Fransen waren gevlucht uit Duitse kampen en de Engelsen waren met hun vliegtuig in Nederland neergehaald. De piloten brachten wij naar verzamelpunten, van

maakt verboden. Lange omzwervingen leer in hun eigen land terecht kwamen.

De onderduikers die van buiten Gemert kwamen moesten een bewijsstuk bij zich hebben waaruit wij konden opmaken dat ze van de goede kant waren. Bijvoorbeeld een stuk papier (krant) waarvan wij via de landelijke illegaliteit de andere helft hadden gekregen. Die stukken moesten dan precies bij elkaar passen. Onderduikers van buitenaf moesten zich melden bij Hotel de Kroon (Jan of Jaantje Wijn), die ons dan weer belde. Frans Slits of ik gingen de persoon daar dan afhalen om hem naar zijn onderduikadres te brengen. (Gemert mag de familie Wijn, Hotel de Kroon, dankbaar zijn voor alles wat zij in de oorlog voor Gemert gedaan hebben. Frans of ik hebben nooit tevergeefs aangeklopt bij de familie Wijn, zij hielpen altijd, hoe moeilijk het ook was).

Het is gebeurd dat de S.D. (Sicherheidsdienst) wakker werd en agenten op ons af stuurde. Het was de zeer beruchte S.D. man Hendriks die naar Gemert kwam. Eerder had die al vele illegale groepen opgepakt en aan de Duitsers uitgeleverd. Deze Hendriks had een onderduiker bij zich die hij bij de pastorie afzette, bij kapelaan van Haaren. Deze "onderduiker" had geen bewijsstuk. Hij vertelde kapelaan van Haaren dat hij tijdens het transport naar Duitsland met zijn koffer uit de trein was gesprongen, en zodoende in Gemert was beland. De kapelaan stuurde hem naar "De Kroon" en stelde Frans Slits op de hoogte. Ja, zei Frans, alles goed en wel, maar ik heb geen onderduikadres. De kapelaan zei dat hij er nog wel één had. Frans is toen bij mij aangekomen, of ik hem naar zijn adres wilde brengen. Dat zou ik doen. Wij vertrouwden het niet al te best dus ging Frans contact opnemen met de landelijke organisatie Limburg. Er werd direkt werk van gemaakt. Ik ging naar Hotel de Kroon, waar juffrouw Wijn, die het ook niet vertrouwde, mij opving bij de achterdeur. De "onderduiker" was in gesprek met een vreemde man die Duitse laarzen aanhad. Wij vermoedden al wie deze man was. Hij zou die nacht bij de Kroon blijven slapen. Juffr. Wijn waarschuwde de "onderduiker" dat er iemand op hem wachtte. Na een dikke tien minuten kwam hij naar buiten en gingen wij naar zijn onderduikadres. Hij had een grote koffer bij zich die ik achter op de bagagedrager van de fiets zette. Hij was zo licht als een vlieg, dus daar zat niks in. Het vermoeden dat er echt iets fout was met deze man werd steeds sterker. Afijn, ik le

ver die man af op zijn adres en rijd vlug terug naar de pastorie en Frans om te horen of er nieuws was uit Limburg. Frans is 's nachts nog naar het onderduikadres gereden om te waarschuwen dat ze de nieuwe in de gaten moesten houden en dat ie in ieder geval niet de deur uit mocht. 's Middags werd bij Frans Slits een visitekaartje van kapelaan van Haaren afgegeven, waarop stond: Frans, het pakketje dat gisteren is afgeleverd is levensgevaarlijk. Morgen volgt de rest. (Kapelaan van Haaren was inmiddels ondergedoken). In de loop van die middag kregen wij bericht van de groep Limburg dat er drie jongens op weg waren naar Huize Padua. Die moesten wij daar opvangen en in contact brengen met de gevaarlijke onderduiker. Ze vertelden ons dat zij hem meenamen naar Limburg. Inmiddels wisten wij ook dat de man bij Hotel de Kroon inderdaad de beruchte S.D.-er Hendriks was. Die zat daar nog altijd te wachten op zijn onderduiker. De drie Limburgers kregen de onderduiker aan het praten en toen bleek dat het in de bedoeling had gelegen de groep Gemert op te ruimen en dat

COLPORTEURS "NEDERLANDSCHE UNIE" (afd. Gemert: voorz. Frans Slits; secr. Walter Verhees)
 1e rij vlnr: v. Haandel, Karel Vos, Mart. Beekmans, Leo Daniëls, Jan Snijders, Bert Slits,
 Jan vd Elsen. 2e rij vlnr: Jan Snijders, Sj. Brossers, Bart Brouwers, Bern. v. Schijndel,
 Ant. v. Hoof. 3e rij vlnr: Frans Slits, Vermeulen, Jan vd Elzen. 4e rij vlnr: Walt. Verhees,
 Piet v. Schijndel, Piet v. Kessel, Theo vd Aa, Sjaak v. Schijndel, Mickers.

de naam Walter Verhees bekend was bij de S.D. Wij zijn terug gegaan naar Gemert. Juffr. Wijn vertelde ons dat de S.D. man vertrokken was. Frans en ik doken onder. Kapelaan van Haaren en Frans konden na een dag of vier weer terug naar Gemert om de illegaliteit verder uit te breiden. Ikzelf ben door Jan Bode opgehaald en naar Lieshout gebracht, waar ik een week in zijn kosthuis was. Daarna werd ik bij de groep Eindhoven geplaatst om illegaal werk te doen, later ook nog in Deurne en Venlo. Wel hield ik steeds contact met Frans Slits (de Groep Gemert, zoals het in de illegaliteit bekend stond). Van de groep Eindhoven ontmoette ik Nuchelmans, Joop Vaasen en Drissen (Limburgers), Piet Swinkels en Jac Kruyssen uit Eindhoven. Ook zij hebben veel voor de Gemertse illegaliteit gedaan. Er moesten steeds meer levensmiddelenkaarten komen. Op een middag moesten Nuchelmans, Drissen en ik naar Erp; we gingen binnendoor vanuit Lieshout over Beek en Donk en Gemert. In Erp kwamen wij iemand tegen die nogal veel belangstelling voor ons toonde. Drissen vroeg me of ik die persoon kende. Ja, zei ik, dat is er een van de andere partij. We zijn toen maar gauw afgedraaid. Gelukkig kwam hij ons niet achterna. In Erp deden we ons werk. Nuchelmans en Drissen moesten nog door naar Veghel; ik zou naar Gemert gaan. We hadden afgesproken dat ik daar 's nachts zou blijven en pas de volgende dag terug zou komen. Ik moest nog bij Frans Slits zijn. Thuis bleek dat mijn vader liever niet had dat ik daar bleef slapen. Daarom ging ik naar mijn zuster (die getrouwd was met Th. Cranen) aan de Haageyk. Daar heb ik toen geslapen. Diezelfde nacht kwam de Grüne Polizei bij mij thuis, alles was afgezet, er kon niemand meer in of uit. Mijn broer sliep ook niet thuis vanwege het gevaar meegenomen te worden. Die lui zijn toen aan het zoeken gegaan en zetten alles overhoop. Omdat ze niemand konden vinden die ze zochten namen ze mijn vader mee en brachten hem naar het gemeentehuis. Toen burgemeester Vogels 's morgens op het gemeentehuis aankwam mocht mijn vader meteen naar huis. Vermoedelijk omdat Vogels mijn vader nog goed kende uit de tijd dat hij (voor de oorlog) als vertegenwoordiger van de sigarenfabriek Philip Morris regelmatig bij ons thuis op bezoek kwam. Van hem hebben we gelukkig thuis verder geen hinder gehad.

OVER HET VERZET IN GEMERT

door Walter Verhees.

Sinds schooltijd kenden Frans Slits en ik (Walter Verhees) elkaar al. Echt contact kregen wij toen ik uit dienst kwam. Heel toevallig; ik stapte op de hoek bij Ermers uit de bus en de eerste die ik zag en sprak in Gemert was Frans Slits, die bij hem thuis in de poort stond. Het was een hartelijk weerzien. Het was inmiddels oorlog en daarover raakten wij aan de praat. Van het ene gesprek kwam het andere. Toen ik goed en wel thuis was kwam Frans bij ons het een en ander over de illegaliteit vertellen. "Daar gaan wij ook iets aan doen, Walter" zei hij.

Er waren jongens en ouderen die naar de Arbeidsdienst moesten en naar Duitsland. Er waren er veel bij die dat niet wilden en onderdoken. Dat betekende dat zij bij de Distributie werden uitgeschreven en dus geen bonkaarten ontvingen. Frans en ik hebben toen contact opgenomen met Ied Slits, Gien van Rooy (uit Gemert) en Noud van Eerd (uit Beek en Donk). Deze laatste werkte op het distributiekantoor distrikt Gemert. Langs deze, dus illegale, weg probeerden wij aan bonkaarten te komen voor de ondergedoken jongens. Dat lukte. Het lijkt wel gemakkelijk maar dat was het niet. Een heel distributien politie-apparaat moest omgeschakeld worden. Nu was het zo dat Ied Slits en Gien van Rooy dikke vriendinnen waren en dat de politie van het distributiekantoor, de Hr. Jan Bode, de verloofde was van Ied Slits. Zonder zijn medewerking, en van enkele anderen bij het distributiebureau en de politie, zou het wel zeer moeilijk zijn geweest. Iedere Nederlander had een distributie-stamkaart; daarop stonden naam, adres, beroep, burgerlijke staat e.d. Daar zat een inlegvel bij,